

пентрѣ

МИИТЕ, ИИИМЪ ИИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 19.

Luni, 6. Maiu

1846.

DE ROMÂNII ISTRIEI.

(Данкеіере.)

Дакo-Ромънъ къ літере (дъпре ортографіа Ита-
lianъ). Latine.

№. I.

Doi omenî âm-
blându în cale, unul
din ieî afflâ o secure
sei chiamâ (strigâ) o
én vezi cie amu affla-
tu ieu. Nu zice amu
afflatu ieu, i zisse
ciellaltu, cie avemu
afflatu, Ce preste puz-
zin veni ciellu qua-
rele perdusse securea,
sci vizindu securea
în mâna ciellui qua-
relle au fostu afflato,
incepu al maltrata qua-
pe un lotru. Morzi
sentem, chiamâ (stri-
gâ)jellu, attuncie com-
paniul lui respunse:
nu zice: morzî sun-
temu, cie ieu sunt,
scii quând ai afflatu
secure chematai (stri-

№. II.

Iarnâ era ecrudâ
e rece (seu crudâ gha-
çe) furnica quarea
avusse adunată în vèrà
multe (hranâ) gra-
nunzze, sta cu pace
în cassa sa Cicala
(grierele) scedea sub-
tu pâmentu pâcîtâ de
fóme sci de recéalâ
Rogâ decî pe furnicâ
ca siî deie de mân-
catu ca si vieze. é
furnicai zice: iu (un-
de) fussesti tu în ini-
mâ de vèrà, decie
nai pregâtitu tu attun-
cie cielle spre viptu-
irea ta? In varâ zisse
cicala cântatam si dis-
fatatam pe trecâtorî,
é furnica surrizjndu-
i zjisse; S'ai cântatu

gatai) ieu, nu noi tu véra, acmuscia
amu afflato. quândui iarnâ, gióoca.

№. I.

Истро-Ромънъ къ літере Latine.

Doi omir (u) ämnata en ra (la) se calle;
ur (un de jegli afflata o segura, e egläma:
Oh veri ça am jo afflat N'am afflat moresti
sice, sice cella ato; ma aremo afflat. Salec
pocle verita cegli cargli segura pglierdut, e
vesuta segura en mera lu cellu car le vo
afflat, poç nita maltrateil sa tata. O morz-
esmo cglamata jeigl tunce. Compagnu a
lui. Nu smo, moresti sice, ma jessam. Saz
c'ai tu segura afflat cglämat-ai, jon vo e
no noi amo vo afflat.

№. II.

Iarna fosta e crudo race. Fruniga cara
avut neberito en vera çuda hrana, stata
smirom en rä sä cassa. Cercecu se bodit
su pemint, patita de home e de race. Ro-
gata donche fruniga necaegli duje salec
muncâ sa xivi. E fruniga sice, juva ai
tu fost en jirima (inima) dé vera. Saç ch
n'ai tu tunce a te xivglenge prepravit. —
En vera sissa cercecu cantatam mi diver-
titam cargli trecut. E fruniga ersuch: S'ai
tu en vera cantat, avmoce chei jarna, e tu
xoca.

Трѣдъчере Italianъ.

№. I.

Due passeggieri se ne andavano insieme alla lor via: l'un d'essi adocchia una scure e grida. Oh vedi quel che ho trovato! — Non ho trovato, dovresti dire, rispose l'altro; ma „abbiamo trovato.“ Sopraggiungono poco dopo coloro che avevano perduta la scure, e adocchiatata in mano al viandante, cominciarono a maltrattarlo per ladro. — Oh siamo morti! Gridò quegli allora. — E il compagno a lui. Non „siamo“ devi dire, ma „sono“. — Giacchè poco fa quando tu avevi ritrovata la scure, tu gridavi. l'ho, non l'abbiamo trovata.

№. II.

Era d'iverno, e gran freddo. La formica che aveva già raccolte molte provi- gioni nella state, se ne stava tranquilla in sua casa. La cicala, ficcatasi sotterra, languiva di fame, di freddo. Pregò dunque la formica che le desse un po' da nutrirsi tanto da vivere. E la formica a lei: Dov'eri tu nel cuor della state? Perchè dunque allora non ti preparasti al tuo vitto? — Nella state, rispose la cicala, cantavo e divertivo i passeggieri. E la formica sorridendo: Se tu di state cantavi, ora che è il verno, e tu balla.

Трѣдъчереа Латинъ литераръ.

№. I.

Duo homines ambulat in illa sua calle; unus de illis . . . unam securim, et clamat: Oh vide quid ego habeo . . . Non habeo . . . dicere dixit ille alter; magis habemus . . . pauculum post venerunt illi qui securim perdiderant, et visa securi in manu illius qui habebat . . . O mortui sumus

clamavit ille tunc. Compaganus illi. Non sumus, . . . dicere, magis ego sum . . . quando habes, tu securim . . . clamasti ego habeo eam, non nos habemus eam . . .

№. II.

Vernus fuerat et cruda glacies. Formica quae habuit . . . in vere multa grana, stabat . . . in illa sua casa. Cicada sedebat subtus pavementum, patita de Fame et glacie. Rogavit dehinc formicam ut ei det solum manducare ut vivat. Et formica dixit, ubi fuisti tu in anima de vere. Sed ad quid non habes tu tunc praeparata victuaria. — In vere dixit cicada cantabam et . . . illos qui . . . Et formica . . . Si habes tu in vere cantatum, mox quod est vernus, et tu joca.

Дѣпъ ачесте дозъ есемпле а лимвеі Істро-Ромъне, D. Філологъ Ковас адаоце врѣтѣоареле:

Чиі каріі вред къ діалектеле Италиене ші кеар лимба чеа дѣвѣдате Италианъ с'ар фі пѣскѣт дін аместекъл чеі латине къ лимбеле попоарелор де меазъ-поапте, аѣ шѣртѣріе дн ачесті Ромъні аі Істріеі, кът де дншелътоаре есте о асемене опініе, кънд маі въртос есте ведерат къ дін лимбеле вії вѣлгаре (попоране) с'аѣ компѣс дн епоха анткъ лимба повілъ латинъ, прекѣт дн тімшѣріі розе е лимба повілъ італианъ, дін каре лимві пічі зна пічі алта вре оді- піоаръ пѣ с'аѣ ворѣйт де попорѣл де рѣнд, че се скріе пѣмаі де кътръ чиі дѣвѣдате ші днтрѣвѣнда пѣмаі дн прілежѣріі пѣвліче ші солелеле. Фінд къ астѣ семіңіе де Ромъні, днгрѣдітѣ днтр'ѣн заріѣ депѣртат, афлѣндѣсе фѣрѣ пічі о комѣнікаціе

ші кондііе, маї пѣдїиѣ декѣт некѣлтивїтъ
 дн мїжлокѣл зѣвї попор кареле ворѣще
 о алтъ лїмѣв ѣар нѣ ачеа італїанѣ, аѣ
 пѣтѣт дн лїмѣа са каспїкѣ а пѣстра атѣт
 ачеле кѣвїте каре сѣвт а лїмѣеї повїме
 латїне, кѣт шї ачеле модѣрї каре маї дн
 зрѣт с'аѣ адоптан дн лїмѣа італїанѣ.

Нїчі есте де крѣзѣт кѣ ачестї Ромѣнї
 дїн алте церї ар фї трекѣт дн Істріа ла
 алте тїмпѣрї де пої маї апропїете. Мѣлте
 темѣрї се лѣптѣ днкоптра ачестеї со-
 котїнде, а лор еміграціе (дескѣлекаре) се
 траде дїн тїмпѣрї маї днделѣгате, шї
 колонїа Ромѣнїлор Істріеї аре тот ачел
 зрїк шї днчепѣт, че аѣ шї ачеле каре
 ведем кѣ пѣстреазѣ тот ачеа лїмѣв дн
 Дачїа, дн Епїрѣ, дн Інсѣлеле Далматїче,
 шї поате дн маї мѣлте церї.*)

*) Фїїнда ромѣнїлор се поате доведї дїн нѣ
 мїле че'л поартѣ лѣкїторїї зрѣторелор
 локрї: а) дн Істріа сѣв нѣтеле Рѣменї сеаз
 Рѣменї шї Чїчї прѣкѣт дн Валдарѣ, дн
 Карсо де Пїнгвенте пре лѣнгѣ Трїесте дн
 Олчїна, Тревїзіано, дн дїстрїктѣл Кастел-
 повлѣї шї б) дн Далматїа шї дн інсѣлеле
 Далматїче. с) Дн Іпїрѣ, Тесалїа, Атїка,
 Пелопонес сѣв нѣте де Влахї, д) дн Маче-
 donїа сѣв нѣте де Цїндарї сеаз Коцїовлахї
 е) дн Кроаціа шї Боснїа сѣв нѣте де Мор-
 лахї сеаз Мавровлахї, ф) дн Сервїа шї Бѣл-
 гарїа сѣв нѣте де Дачїенї сеаз Деціенї шї
 Власїї. Тоате ачесте сѣвт дозевї вїї, прїн
 кареле се аргѣментѣазѣ тема трататѣ дн
 Архїва Албїнеї, кѣ пре лѣнгѣ Дачїа пропрїе
 нї анѣте а) Панонїа, б) деара дѣтре Тїса
 шї мѣндїї Трансїланїеї, адекѣ 1) Банатѣл,
 2) Орѣзіа сеаз Бїхарѣл, 3) Маремѣрѣшѣл —
 с) Трансїланїа, д) деара Ромѣнеаскѣ, е)
 Молдова кѣ 1) Бѣковїна, 2) Бесарабїа, 3) шї
 деара дїнтре Ністрѣ шї Бѣгѣ, тот пѣтїн-

Ачестї Ромѣнї а Істріеї мергѣ екіт-
 бѣнд (перзѣнд) лїмѣа, кѣт аѣ пѣдїто шї

тѣл дїнтре Дѣнѣре, Адрїатїка, Понтѣл, шї
 Мареа Алѣв (Мартара, Елеспонтѣл, Егеїа,
 Архїпелатїка, Іонїка) днпѣрдїт де ла Дѣнѣре
 пѣлѣ ла Етѣ (А) дн Дачїа Аѣрелїанѣ шї (В)
 де ла Етѣ пѣлѣ ла Мареа Алѣв шї Адрїа-
 тїка дн Дачїа Константїнїанѣ, аѣ фост де
 опотрївѣ лѣкїте де Ромѣнї колонїсаці дн
 осевїте епохе днчепѣнд дїн секолѣл П-ле
 днпїнте де Хс. де не кѣнд Павлѣс Емілізе
 аѣ днвїне не Персеѣ ал Македонїеї, Метелѣс
 шї Мѣміс сѣлѣсерѣ Гречїа, шї коворѣндѣне
 дн зїлеле лѣї Чесар шї Аѣгѣет кѣнд се дн-
 тїнсѣ Домнїа Романѣ пѣлѣ ла Дѣнѣре шї
 се змїлѣрѣ тоате четѣдїле Романїеї де ле-
 цїоане Романе. Апої (I) кѣ Траїан дн Да-
 чїа пропрїе, нѣмїтѣ Траїанѣ, кѣпрїнсѣ дн
 конфїнїле маї сѣс арѣтате, (II) дѣпѣ ачеста
 кѣ Аѣрелїанѣ адаосе колонїле дн Місії шї
 (III) кѣ тареле Константїн дн Трачїа шї
 Македонїа кѣнд лѣв нѣтїреа де Романїа,
 аѣзпѣгѣнд дн кѣрѣере де 700 анї маї вїне
 кѣт аѣ дїнѣт кѣратѣ домпїреа Романїстѣлѣї,
 прїн колонїле статорїнїте дн осевїте епохе,
 прїн лецїоанеле днкаптонате дн четѣдїї (пѣ-
 нѣ ла анезарѣа попоарелор славїче дн про-
 вїнцїїле ачестеї Пенїнсѣле) а се романїза
 лѣкїторїї еї, днкѣт н'аѣ пѣтѣт фї аїче алтъ
 лїмѣв фѣрѣ нѣмаї романа, шї пре карїї Ро-
 мѣнї апої іаѣ днекат гїнтеле днкѣрсетоаре
 де ла Норд, дннтре кареле маї кѣ сеатѣ
 сѣвт Бїгѣрїї дн прївїреа Дачїеї Карпатїче
 шї Славїї дн прївїреа Дачїеї Етїче. — Пар-
 теа чеа маї mare дїн ачестїа, славонїзѣндсѣ
 сеаз гречїндсѣ нентрѣ кѣ лїмѣа лор аѣ ре-
 тас фѣрѣ лїтератѣрѣ, нѣмаї ворвїгѣ дн
 касѣ, шї атѣт весерїка кѣт шї форѣл лор аѣ
 авѣт де орган парте не лїмѣа грѣкѣ, парте
 чеа Славонѣ, парте атезї не чеа Бїгарѣ.
 Де дорїт есте ка Ромѣнїї дїн осевїтеле пѣрдїї
 але Дачїїлор, імітѣнд не гїнтеле че іаѣ дн-
 прѣсѣрат, сѣ днчепѣн а кѣлїва лїмѣа лор
 націоналѣ, шї прїн ачеста а лѣмїна мїнѣл

)

алдї фраці аї лор дїн провинціе; ачестї Ротънї нъ аъ префъкъто ка алте попоаре adoptând modърї а лимвей moderne. Дрепт ачееа, а кълеце рътъшидеце лимвей аптїче romanїче, п'ар фї лъкръ пердът шї фъръ фолос, ба лнкъ de mirare есте кѡт нъ с'аъ черчетат о лимбъ каре есте мълт маї предїоасъ декът кодїчеле скрїсе, пен-тръ къ нъ есте скїмосїтъ. Поате къ алтъ datъ vom атїнѡе астъ матерїе интересантъ, шї vom да о прѣтъ лъмърїтъ деспре граматїкъ, шї de о adъnare de кѡвїтеле еї маї лїтревїте.“ (Архїва Албїнеї)

ІСТОРИА ПРОПРИЕТЪЦІИ.

О прївїре фїлософїкъ асвпра десвол-търїи пропрїетъцїи лїтре ómenї.

Нъ одатъ с'ав фъкът шї ротънълї ачеа мѣстраре де кѣтръ алдїи, къ ел п'ар авé idee лъмърїтъ де чееа че нъмїтм про-прїетате, де ачееа че зїчет „ал меѣ, ал теѣ, ал сеѣ.“ Ън прїегїн ал пострѣ лшї лъасе остенеала де а дїсерта лн Npїї 76 — 80 а Gazeteї нóстре дїн а. тр., каре с'ав чїтїт къ интерес шї мерїтъ а се ре-чїтї. Ної афлът къ кале а скóте ачї історїа пропрїетъцїи, прекът о афлът de-дъсъ de Dr. H. Ahrens, Professor de filo- sofia дрептълї патърал лн vna дїн челе маї репъмїте зпїверсїтъцї Европене *).

Къноскънд одатъ маї де апропе історїа пропрїетъцїи, къ атът маї зпор vom пѣтѣ кѣцета деспре патъра еї шї къ атът маї сїгър не vom пѣтѣ апъра де знеле теорїи перїкълóсе че ръсар лн тїмпврїле нóстре шї лн прївїнда ачееаста. Афаръ де ómenї топцї, кърор нъ ле пасъ де нїчї о патріе шї де нїчї о пропрїетате тодї алдїи сїмт зп фїреск лндемн де а'шї къщїга лн вїацъ мълт саъ пѣцїн, де каре съ пóтъ зїче: есте ал меѣ шї есте ал пострѣ.

Лн адевр пропрїетатеа é стрїнс легатъ къ омъл, къ персоналїтатеа са, къ менїта (destinatio) са іndїvїдѡалъ шї соці- алъ шї пѣтрънде лн тóте репортърїле фvndamentале лнтрѣ каре пóте ел ста кѣтръ семенї сѣї, пропрїетатеа тревѣ съ оглїнде тóте статърїле, тóте десфъшър-рїле вїедїи óменецїи; треапта кѣлтърїе óменїлор, кредїндеце релеціóсе, фелїзрї- теле сїмѡемїнте домпїтóре асвпра óменї- лор шї а попóрълор лн знеле веакърї, тóте стръформъцїїле прїн каре трек óме- нїи шї попóръле къ лнчетъл, тревѣ съ копъптвїаскъ ла organїcarea лецїлор де пропрїетате шї съ продъкъ modїfїкацїи кореспондетóре. О скїмътъръ фvndamen- талъ лн релеце, лн моралїтате, лн полї- тїкъ траце дъпъ сїне маї кърънд саъ маї тързїѣ о скїмътъръ амъсвратъ лн орга- нїсацїа пропрїетъцїи, лн модъл де а къ- щїга пропрїетате шї де а о трече ла алтъл, лн а са лнтїндере маї mare саъ маї мїкъ а- свпра фелїзрїтелор пласе дїн соціетате, дїн стат (къчї адїкъ нъ тот деазна шї нъ претъ- тїндене аъ тóте пласеле де óменї дрептъл де пропрїетате). Децї історїа пропрїетъцїи се репродъче дїн історїа соціалъ, релецеóсъ, моралъ, полїтїкъ, іndѡстрїалъ, націоналъ.

шї а лнвзпътъдї іnїта лор, де дорїт есте ка Ротънїи сѣшї поатъ кълеце кѡвїтеле ротъне, чї вор фї пѣстрънд лн спеціал маї вїне декът алта, фїекаре дїн осевїте понъ- ладе ротъне лн тот кѡпрїнсъл Дачїлор.

*) Bruxelles 1844.

Дн челе дінтї веакрї а ле оменїтї, дн прѣчїа неамѣлї оменеск, кѣнд оменї ера пѣртадї маї мѣлт де зн болд спїрїтвал шї трѣпеск де кѣт де лѣміна мїндїї, еї сїмѣїа тревїнда де ашї кѣщїга челе маї неапѣрат лїпсїторе пентрѣ вїацѣ, днсѣ фѣрѣ сѣ пѣтѣ прїчепе шї осевї дакѣ фїекаре ар фї даторїѣ ашї кѣщїга пѣмаї пе сеама са, саѣ шї пе а алтора кѣ карїї се афла ла зн лок, дн прїчїпѣ кѣ, прекѣт vedem пе прѣчїї мїчї кѣт пѣ щїѣ осевї днтре чеа че ар фї ал лор саѣ ал содїетѣдїї, аша пѣ щїа ачеаста чеї дн тѣї оменї. Кѣ днчетѣл отѣл кѣтѣнд днпрецїѣр де сїне ла пѣтерїле фїсїче лѣкрѣторе атѣт де мїнѣнат (кѣлѣѣрѣ, плѣїе, трѣпсепете, родїре ш. а.), мѣсѣрѣнд дѣпѣ ачелеаш пентрїнда са шї маї пайнте де тѣте сїмѣїнд тѣрїа знї Фїїнде преапѣтїнте, а кѣреї idee дндатѣ ла днчепѣт с'аѣ шї децентат дн спїрїтѣл сеѣ, — се вѣлѣ дндемнат а прївї ла тѣте прѣдѣктеле пѣтѣнтѣлї ка венїторе днтр' зн їсвор маї палт. Аша вѣпѣтѣдїле пѣтѣнтѣлї фѣсѣрѣ рекѣпоскѣте ка неїце дартрї лѣсате дела Дѣмнезеѣ пентрѣ тодї шї де каре ар тревї сѣ се вѣкѣре кѣ тодїї. Idea знї прѣпрїетѣдїї іndїvїдѣале (меѣ, тѣѣ) пѣ с'аѣ пѣтѣт децентат дн оменї кѣ чеа дн тѣїа датѣ, чї еї днѣрѣкѣнд прѣпрїетатеа дн idea релѣцеѣсѣ крѣдеа кѣ тѣте сѣпѣт лѣсате пентрѣ тодї. Ачеаста фѣ чеа дн тѣїе леде а прѣпрїетѣдїї днтре оменї. Маї тѣрїїѣ дн мѣсѣра, днтрѣ кареа спонтанейтатеа (вѣїнда лїверѣ, тарѣ) се десѣшѣра маї кѣ тѣрїе дн сѣфлетеле їшїлор, легѣмїндїле ѣевѣрале каре се сїмѣїа де тодї кѣтрѣ тодї днчепѣрѣ а се лѣрїдї; фїекаре днчепѣ ашї дндрепта пѣзїїндѣле

сале асѣпра знї пѣрѣдї дн содїетате кареа дн ста маї апрѣпе (вѣрѣват кѣтрѣ фетеїе, амѣндої кѣтрѣ фамїліе ш. а.). Атѣчї ажѣсѣрѣ ла епоха днтрѣ кареа се зрї опосїдїе днтре тотѣ шї днтре пѣрѣдї, їар дѣпѣ ачеаа днтре пѣрѣдї знеле кѣ алтеле; де ачї ешїрѣ атѣтеа лѣпте днтре дїверселе елемїнте содїале, днтрѣ кареа зна се днчепаркѣ а трїѣтѣа асѣпра алтеїа. Лѣпте ка ачестеа дн пѣпѣ ла пої. Де ачї днколо їсторїа оменїтїї шї а попѣрѣлор пе дїне де мѣпѣ. Ної vedem дн веакрїле прїмїтїѣе, кѣ оменї дѣпѣ ескарѣеа пе днвоїелїлор асѣпра прѣпрїетѣдїї днчепѣрѣ маї знтеї а осевї днтре прѣпрїетатеа фамїліїлор орї а семїндїїлор шї де алтѣ парте днтре ачел пѣтѣнт пе каре Дѣмнезеѣ дн дѣрѣїсе ла тодї. Днпѣрѣдїреа пѣтѣнтѣлї се шї днчепѣ, пѣ прїп ланѣл іndїперѣлї, декѣт прїп фолосїнда актѣвалѣ че апѣка а траѣе знїї орї алдїї дн о парте орї алта де лок. Idea днпѣрѣдїрїї тревї сѣ се модїїфїе шї сѣ се десѣолте дѣпѣ модѣл вїеѣвїрїї пе каре'л алеѣеа о фамїліе орї алта; ївїторїѣл де вїте кѣзта локрї де пѣшѣне, вѣпѣторїѣл пѣдѣрї ш. а. т. днколо. Нѣтѣрѣл оменїлор мерѣеа крѣскѣнд, тревїїндѣеле днкѣ лї се мѣлѣїа; акѣт днчепѣ а рѣсѣрї алт болд дн сїнѣл лор: де а се ашеза ла зн лок, а пѣрѣсї вїаѣа помадѣ, пасторалѣ — шї а кѣпрїнде пентрѣ сїне шї пентрѣ аї сѣї о парте де пѣтѣнт сокотїтѣ дн стрѣпсѣл днѣелес ка прѣпрїетате. Іатѣ леагѣпѣл агрїкѣлѣтѣреї, а каселор дн лок де кортѣрї, а сателор шї а четѣдїлор. Пѣпѣ ачї днкѣ тот пѣ се десѣолтасе вїне idea де прѣпрїетатеа іndїvїдѣалѣ, чї прекѣт vedem пѣпѣ дн зїаа де асѣтѣї ла попѣ

рѣле маї сѣмпле, тоді тѣдѣларіи знеї фамиліи дѣн къ чеа че есте ал татѣлѣ есте ши а мамеї, ши а фѣлор, ши фѣелор дѣкъ ши дѣпъ късѣсторіеа ачестора, пентрѣкъ тоді лѣкрѣ, къщѣгъ ши адѣпъ тот ла зп лок. Аша дар маї ера зп сѣнгѣр паш пе дрѣтѣл апроприаціеї пѣпъ ла дѣнтро-дѣчереа проприетѣдѣи индивидуале дѣнтре ѳменї. ѳменї адїкъ дѣнчепѣрѣ а траѣе към се зїче, фѣекаре фок пѣзмаї ла ѳла са; еї рекѣпоскърѣ дрѣптѣл де проприетате колектївѣ съперанѣ а фамиліеї, а семїндіеї (tribus), а патриеї, а націеї, дар дѣшї асекѣрарѣ зп дрѣпт педермѣрїт асѣпра зпор пѣртічеле дѣн авѣдїа пѣпѣтѣлѣ пѣвлїк, адїкъ фѣекаре зїче: тот че къшиг еѣ къ сѣдѳреа теа, есте ал теѣ. Дѣн мїнѣтѣл кънд ачест прїнчїп индивидуал де проприетате прїнсе рѣдѣчїнѣ, прїнчїпѣл соціал се пѣрѣ афїапѣс пентрѣ тотдезпа. Дрѣптѣл де проприетате индивидуал пѣ стете пе лок, чї ел се префѣкъ ла чеї маї тѣлді ѳменї дѣн егѳїст ши дѣкъ е-гоїст фѳрте рафїнат ши фѳрте перїкъмос; къчї адїкъ пѣзѳмаї се афларѣ мїї де ѳменї карїї зїчеа: че ам къщїгат есте ал теѣ ши пѣ сѣнт даторїѣ амї фаче мїлѣ нїчї къ чел мїпсїт нїчї къ чел пѣхарнїк де амї къщїга, чї амдїї пѣрчѣсерѣ тѣлт маї де парте, еї рѣнїа дела семенїї лор ши їарѣдї зїчеа: тот че ам пѣтѣт рѣнїї есте ал теѣ. Де ачї дѣколо грандіѳселе лотрїї, рѣпїрї, сѣвжѣгѣрї ши къчерїрї се фѣкърѣ де модѣ дѣнтре ѳменї. Дѣндатѣ дѣсѣ че егѳїстѣл дѣнчеп а фаче прѣдѣчѣнї дѣн лѣтѣа антїкъ, чѣї маї вѣнї дѣн ѳменї дѣнчепѣрѣ а къцѣта сѣ афле о кале дѣнпѣчїтѳре де соціетате къ егѳїстѣл. Еї дѣшї лѣарѣ къпѣреа ла рѣледе ши дѣнчепѣрѣ а сѣзве

ѳменїлор, къ Дѣмпезеѣ ар вої а се дѣн-пѣрді аверїле пѣпѣтѣтѣшї аша орї аша; еї дѣсѣ дѣн партеа чеа маї маре фѣсерѣ пѣпорочїдї къ апаїкареа пѳлор дѣвѣдѣ-тѣрї. ѳрѣтѣ о пѣпѣдѣледеѣре кареа дѣне пѣпъ дѣн зїмеле пѳстрѣ. Ідеа де о про-приетате колектївѣ (ѳбщеаскъ) а націеї саѣ а соціетѣдѣи есте аша стрѣнпѣ ѳменїлор прекъм ера ачѣеа дѣн тїмпѣл апѣнерїї ім-перїѣлѣ роман, маї паїнте къ о мїїе па-трѣ сѣте апї; авѣсрїле каре се фак асѣзїї къ проприетатеа сѣнт тот аша скѣндѣлї-тѳре, дїферїнцѣле (пѣдѣмерїлїле) дѣнтре чеї карїї стѣпѣлеск ши дѣнтре ачеї карїї се стѣпѣлеск ши дѣнтре ачеї карїї пѣз нїмїк сѣнт маї тот аша марї. Дѣн зїмеле пѳстре фїлософїа маї лѣтѣрїтѣ дѣн соціетате къ зп сїмѣ маї ѳменос дѣнчепѣ сѣ арѣнче ѳрѣшкарѣ лѣтїѣв асѣпра ачестеї пѣтпѣ-кърї соціале; тѣлді се дѣнчепѣрѣ а скѳте ла мїжлок зїмеле кондїдїї, дѣпъ каре еле-ментѣл индивидуал (ego, еѣ) ар фї сѣ се пѣїе дѣн армонїе къ элементѣл соціал саѣ колектїв.

Дѣпъ че арѣнкарѣм ачѣастѣ прївїре скѣртѣ ѣепералѣ пѣсте їсторїа попѳрѣлор, се чере ка сѣ о ши деслѣшїт къ дате їсторї-че. Дар маї зѳтеї вѳм дѣнпѣрді тѳтѣ їсторїа проприетѣдѣи дѣн дѳѣ епѳче прїн-чїпале марї. Епѳка зѳптеїа къпрїнде тѳтѣ антїкїтатеа дѣнчепѣнд дела Adam ши тре-кънд прѣсте тѳтѣ їсторїа рѣсѣрїтѣлѣ, прѣсте а Грѣчїлор ши а Ромеї; дѣн ачеле веакѣрї карактерѣл проприетѣдѣи фѣ маї зѳптеї рѣледеос ши морал, прекъм се пѣтѣ прїчепе ши маї дѣсѣс, дар къ дѣнче-тѣл ачела девенї дѣн карактер теократїк дѣн алтѣл націѳнал ши полїтїк, каре їарѣш маї ла зрѣтѣ дѣн Рома се префѣкъ дѣн чївїл,

приват ши персонал. Епока а дѡа дн-чепе къ крециѡистѡа, каре днтродвкнд вл принцип дѡмнезеск кѡар дн персоналитатеа отѡвлѡи (къчѡи фѡйѡа лѡи Dѡмнезеѡ от с'аѡ фѡкѡт) ѡарѡш фѡкѡ сѡ привѡм proprietatea дѡн пѡвт де ведере арѡтат де релѡде; дн сѡ ши акѡта копченѡа рел еѡиѡсѡтѡкъ лок челѡи политѡк; венѡ прѡсте поѡ о епокъ де дндоѡелѡи (скептициѡм) ши де еѡиѡст ши proprietatea ѡарѡш се фѡкѡ чѡивѡм ши политѡк.

Сѡ днчепем къ поѡорѡле рѡсѡритене. Ла Indieni аѡлѡм маѡи ѡнтеѡи, къ proprietatea фѡ организатѡа дн фелѡврите кѡпѡрѡи. Чеа маѡи кѡлѡсѡвтѡ еѡте а кастелор*), днтре каре каста враниѡилор адѡкъ а поѡилор (пѡтѡидѡи дела Брама зеѡла чел таре) се зѡчеа къ е proprietatea а тот пѡтѡпѡтѡа дѡрѡеѡи пѡсѡ де кѡар зеѡла, пентрѡка еа, адѡкъ поѡиѡи сѡ айѡв сѡпѡврѡа дрепѡ а копчеде фолѡсѡіреа ачелѡѡи ла чѡелалѡцѡи лѡкѡиторѡи. Се креде дн сѡ, къ нѡчѡи ла Indieni ачѡеастѡа реа организаре а proprietateѡи н'аѡ фѡст дела днчепѡт аша, чѡи фѡсесе вл веак ши пентрѡ еѡи, влде вѡѡа лор ера сѡм, пѡл патриаркалѡм, фамѡиларѡм, влде тоѡѡи тѡ. дѡларѡиѡи влѡѡи фамѡилѡи зѡчеа: кѡтаре вѡкѡтѡа де пѡтѡпѡт еа пѡстрѡ, кѡтаре кѡцѡіѡ еѡте ал пѡстрѡ. Мѡлѡіреа фамѡилѡилор адѡсѡе къ сѡне стрѡформарѡеа: маѡи тѡлѡте фамѡилѡи

*) Кастѡ се пѡтѡи ла Indiaѡи ши ла Еѡипѡтеѡи дн шѡврдѡіреа тѡтѡрор лѡкѡиторѡилор дѡрѡеѡи дн поѡи, останѡи, месерѡиѡи, пѡлѡгарѡиѡи пѡсторѡ асѡфелѡѡи, днкътѡ нѡчѡи знѡра нѡ ле ера ертат атрече дѡнтрѡ кастѡ дн алѡа, чѡи поѡа рѡтѡнѡ поѡлѡ дн пеам де пеам, останѡѡа олѡаш парѡах (пѡсторѡѡи де порчѡи, сераз, плеѡеѡи) тот парѡах.

адѡпѡндѡсѡе ла вл лок зѡсерѡ: пѡтѡпѡтѡа че ам кѡпрѡнс еѡте ал пѡстрѡ; поѡиѡи дн сѡ, адѡкъ вѡтрѡнѡи попорѡлѡѡи зѡсерѡ: пѡтѡпѡтѡа еѡте ал лѡи Dѡмнезеѡ, воѡи аѡеѡѡи пѡтаѡи а вѡ фолѡсѡи де дарѡрѡіле лѡи пе каре ле днпѡврдѡім поѡи вѡѡѡ, къчѡи аша воѡеѡѡе тареле Брама. — Дн сѡши ла Moici чѡітѡм: „Пѡтѡпѡтѡа еѡте ал тѡѡѡ, зѡче Domnѡа, воѡи сѡпѡтеѡѡи ка нѡѡе стрѡіѡи кѡрѡра вѡл даѡ еѡ.“ Ачѡст стѡх ал лѡи Moici се пѡѡте сокѡтѡи ка о ікѡпѡл вѡіте а ідеѡи че аѡеа тѡѡте поѡорѡле примѡіѡіѡе де ачѡеа че пѡтѡім proprietate. Система кастелор с'аѡ днтрѡдѡс пѡтаѡи атѡпѡчѡи, кънд фамѡилѡіле пѡпѡтѡаи с'аѡ тѡлѡдѡіт, чѡи с'аѡ ши местекат фѡрте, днкът чеѡи маѡи деѡенѡѡи ши маѡи вѡікленѡи се пѡіѡвѡрѡ пѡлѡа пе де асѡпра соѡѡіетѡѡи, апоѡ се пѡсерѡ дн капѡл еѡи ши зѡсерѡ: Ва фѡі кѡтѡ вѡм воѡи поѡи, пентрѡкъ Брама аша порѡнчѡеѡе. Пѡлѡ ачѡи прѡетѡл фамѡилѡеѡи, репрезѡнтантѡа зеѡлѡѡи ера пѡрѡителе фамѡилѡеѡи, акѡта дн сѡ дрепѡтѡа ачѡста треѡкъ ла о пѡлѡсѡ сѡѡ кастѡ аѡеастѡа, кареа кѡтѡ ста маѡи пре сѡс де фамѡилѡи, де соѡѡіетате, къ атѡт се фѡкѡ маѡи ферѡѡѡѡѡ, маѡи еѡіѡстѡкѡкѡ, маѡи днпѡлѡтѡаре, де ачѡи венѡи, къ каста чеа пѡтѡрѡасѡ а плеѡеѡи (pariaх) рѡтѡасѡ дн чеа маѡи кѡтѡплѡіѡѡѡ тѡкълошѡіѡе, пѡфѡндѡіѡи ертат а стѡпѡѡѡи кѡтѡ вл фѡр де адѡѡѡѡѡѡ, ба днтреага кастѡ деѡенѡи proprietatea челор лалѡте, днкът чѡіне вѡчѡіде пѡ оmenѡи дѡн каста парѡилор пѡ къдеа сѡпѡтѡ нѡчѡи о пѡдеапѡсѡ. Ачѡеаста се днпѡтѡпѡлѡ маѡи вѡртѡс дѡпѡ че пѡтереа врталѡл, фѡісѡкъ се десѡфѡшѡврѡ маѡи къ deadѡнѡсѡа днтре оamenѡи ши патѡіѡіле се днкордѡарѡ, дн кът гѡвернарѡеа теократѡкѡ а поѡилор (враниѡи) днтемеѡіѡѡѡ пе пѡпѡтѡіѡда ши пе оръѡшеа спѡіртѡалѡ а оamenѡилор пѡ

ера де ажънс ай дфоръна; атънчї вратинїї възънд къ нъ маї сънт аскълтадї, черърѣ ажъторїѣ дела каста армацилор ши прин ачеаста о фъкърѣ коппропрїетаре ши копdomnїторе. Ачесте доае касте, дїнтре каре зна е репресентапта пѣтерїї днделегътоаре їар чеамалтъ а челеї фїсїче, знїндъші търїа цїнърѣ веакърї тълте пе тоатъ соціетатеа съвжъгатъ. Днтр'ачеаа фїндкъ тоатъ недрептатеа къ кареа чїнева асъпреще пе соціетате, пентрѣка ачеаста съ нъ поатъ скъпа де днпїларе, чере ка днпїлъторїї съ десфъшъре о търїе фїсїкъ днсъфълтоаре де фріктъ; аша дар каста осташилор тревїї съ къщїце маї тързіѣ съперїорїтатеа песте чеа попеаскъ, ши капъл кастеї остъшешїї, адїкъ рецеле саѣ днпъратъл черѣ съ фїе рекъноскът пропрїетарїѣ недрептърїт а тѣтърор лъкрърїлор, пѣс де днсъш зевл. Ачеаста есте десволтареа лоцїкъ а ідеїї де пропрїетате ла тоате попареле рѣсърїтене. Пѣтълъ есте ал зевлї, дар дїспънереа, днтревърїеа, фолосїреа лїї е днкрезтъ ачелор пвдїнї оаменї, карїї сънт персоналїї зевлїї пе пѣтълъ. Кончептъл релецеос деспре їсворъл пропрїетъдїї днчепъ а се слъвї пе кът каста вратинїлор пердеа дїн пѣтере кареа тречеа ла каста осташилор; їар де ачї днколо ведет къ днлълънтръл рѣърїтълвї нїчї пълъ дн зїоа де астъзї нъ се дъ персонеелор партїкъларе зн аdevрат дрепт де пропрїетате.

(Ва зрма.)

Провервїї оріентале.

Фадъ къ тїне орї каре лїнгвшїтор е ка зн тїел, дар пе дъпъ спатедї те сфъртїкъ ка зн лъп. Съ нъ те днкрезї нїчї одатъ отълвї, каре ддї дескопере скъдерїле алтора; съ щїї къ кїар аша ва се дескопере алтора пе але тале.

Спъне днделептълвї сїнъръ зн къвълът; ел дшї ва лъа днвъдътърѣ; дїн коптрѣ се чїтещї невъллвї ши о тїе де капїте дїн картеа днделепчївнелї нъї ва фолосї нїмїк.

Вестълънтъл преотълвї. Се щїї фїѣле, къ вестълънтъл преодеск е вестълънтъл дндърѣреї ши а рълдърѣеї; нъ і се къвїне тълїеа ши пїсма. Дакъ нъ веї щїї сфѣрї недрептъл, аша десвракъте де вестълънтъл преодеск; саѣ дл дншелї, ши атънчї ва фї рълїне пентрѣ тїне. Аѣ се търъврѣ тареа де о пеатрѣ арълкатъ дн еа? Де те търъврѣ пе тїне о арълкътърѣ де пеатрѣ, атънчї ещї ка о валтъ точїрлоасъ. —

Спънемї днделептъле, прин че ай ажънс ла атъта днвъдътърѣ? „Прїн ачеаа къ нъ тїа фост рълїне а днтрева пе алдїї.“

Пеатра преоасъ рълъне побїлъ де ва ши зълчеа дн праф; прафъл — колълл — съ се рълдїче тълкар пълъ ла черїѣ тот праф рълъне.

Каре дїн амор кътре Дъмпнезеѣ се лалълъ пе сїне де даторїїле пе каре ле арелкътре оаменї, знъл ка ачела шеде днтрѣ днтъперек ши дїне оглїндъ днпїнтеа са.

(Вор зрма.)